TẠP CHÍ NGHIÊN CỨU
PHẬT HỌC
CƠ QUAN NGÔN LUẬN CỦA TRUNG ƯƠNG GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM
ISSN: 2734-9195

Phật giáo Nga trước biến cố lễ hội bị đình chỉ tại Moscow

ISSN: 2734-9195 14:38 18/04/2026

Đối với chúng tôi, Phật giáo không chỉ là tôn giáo, mà còn là trụ cột của đời sống và bản sắc dân tộc. Việc một nghi lễ thiêng liêng bị giải tán như vậy tất yếu sẽ để lại nỗi đau và vị đắng trong lòng mỗi tín đồ.

Một sự kiện **văn hóa - tâm linh** tưởng chừng mang ý nghĩa kết nối và lan tỏa thiện lành lại bất ngờ khép lại trong tranh cãi, để lại nhiều cảm xúc tiếc nuối, thậm chí là "đau đớn và cay đắng" trong cộng đồng phật tử tại Nga.

Ngày 06/04, lực lượng cảnh sát tại thủ đô Moscow đã tiến hành kiểm tra và giải tán một lễ hội Phật giáo đang diễn ra tại trung tâm văn hóa Rassvet, đồng thời tạm giữ một số người tham gia và ban tổ chức. Sự việc nhanh chóng thu hút sự chú ý của truyền thông và cộng đồng quốc tế.

Lễ hội mang tên "Phật giáo Cát Tường" (Buddhist Festival of Good Fortune), dự kiến diễn ra từ ngày 04 đến 15/04, do Quỹ Nalanda tổ chức. Tuy nhiên, chỉ sau vài ngày, ban tổ chức đã buộc phải thông báo hủy bỏ toàn bộ chương trình.

Lễ hội Phật giáo Cát tường năm 2025 tại St. Petersburg (Ảnh: buddafest / Telegram)

Theo thông tin từ Quỹ Nalanda, việc tiếp tục tổ chức là "không phù hợp" khi thiếu vắng những nhân vật trung tâm của **lễ hội** - chư Tăng đến từ tu viện Mật tông Gyudmed (Ấn Độ), vốn được mời sang để chủ trì các nghi lễ tụng niệm và kiến tạo mandala.

Đáng chú ý, nhóm chư Tăng Tây Tạng này đã bị trục xuất khỏi Nga vào ngày 08/04, với cáo buộc thực hiện "hoạt động truyền giáo trái phép". Phía ban tổ chức khẳng định các vị tăng đã nhập cảnh bằng thị thực tôn giáo hợp lệ và hoàn tất đầy đủ thủ tục theo quy định. Tuy nhiên, cơ quan chức năng cho rằng họ chưa có giấy phép đặc biệt để tổ chức hoạt động tôn giáo tại một không gian mang tính thế tục.

Sự việc đã làm dấy lên làn sóng phản ứng trên mạng xã hội. Nhiều ý kiến bày tỏ sự thất vọng, cho rằng quyết định này thiếu sự thấu hiểu đối với đời sống tâm linh của cộng đồng phật tử. Một người chia sẻ: *"Việc xúc phạm phật tử, đặc biệt với một lý do mong manh như vậy, là điều đáng buồn. Nhưng có lẽ chúng ta cũng không thể làm gì hơn".*

Bên cạnh đó, nhiều người vẫn hy vọng các vị tăng sẽ quay trở lại trong tương lai gần, khi điều kiện cho phép.

Những tầng sâu của vấn đề

Sự kiện không chỉ dừng lại ở một lễ hội bị gián đoạn, mà còn phản ánh những phức tạp trong mối quan hệ giữa tôn giáo, văn hóa và chính trị tại Nga.

Một số nguồn tin cho rằng nguyên nhân sâu xa có thể liên quan đến việc ban tổ chức phát hành một cuốn sách của Telo Tulku Rinpoche - cựu lãnh đạo tinh thần tối cao của Phật giáo tại Cộng hòa Kalmykia. Ông từng bị buộc từ nhiệm vào năm 2023 sau khi bị gắn nhãn "đặc vụ nước ngoài", do bày tỏ quan điểm phản đối cuộc xung đột tại Ukraine.

Theo khảo sát năm 2025 của Trung tâm Levada, khoảng 1% dân số Nga tự nhận là phật tử. Cộng đồng này tập trung chủ yếu tại các khu vực như Buryatia, Tyva và đặc biệt là Kalmykia, nơi Phật giáo gắn bó mật thiết với bản sắc văn hóa bản địa.

Dù tồn tại một tổ chức mang tính "đại diện chung" là Giáo hội Phật giáo Truyền thống Nga, trên thực tế, các cộng đồng tại Tyva và Kalmykia vẫn duy trì tính độc lập tương đối. Trong đó, Kalmykia được xem là trường hợp đặc biệt nhạy

cảm do truyền thống tự chủ về tổ chức và đời sống tôn giáo.

Trong lịch sử, chính quyền Nga đã nhiều lần tìm cách hạn chế mối liên hệ giữa Phật giáo trong nước với các trung tâm tôn giáo quốc tế, đặc biệt là Tây Tạng và Mông Cổ. Tuy nhiên, tại Kalmykia, các tự viện vẫn cố gắng duy trì sự kết nối này thông qua cộng đồng tu sĩ và sự hỗ trợ của phật tử.

Ký ức lịch sử và nỗi đau hiện tại

Đối với người Kalmyk, một cộng đồng có truyền thống Phật giáo lâu đời, biến cố lần này không chỉ là một sự kiện đơn lẻ, mà còn gợi lại những ký ức lịch sử đầy tổn thương.

Trong thập niên 1930, toàn bộ các ngôi chùa Phật giáo tại Kalmykia đã bị phá hủy dưới thời Liên Xô. Phải đến sau thời kỳ cải tổ (perestroika), đời sống tôn giáo mới dần được phục hồi.

Trong bối cảnh đó, sự hiện diện của các vị tăng từ những tu viện danh tiếng, cũng như việc cùng nhau thực hành nghi lễ, được xem là niềm hạnh phúc lớn lao, một biểu hiện của sự hồi sinh tâm linh.

Việc gián đoạn một nghi lễ mang ý nghĩa cát tường như tại Moscow vì thế không chỉ là sự kiện hành chính, mà còn chạm đến chiều sâu niềm tin của người phật tử.

Như lời một học giả người Kalmyk chia sẻ: *“Đối với chúng tôi, Phật giáo không chỉ là tôn giáo, mà còn là trụ cột của đời sống và bản sắc dân tộc. Việc một nghi lễ thiêng liêng bị giải tán như vậy tất yếu sẽ để lại nỗi đau và vị đắng trong lòng mỗi tín đồ”.*

Biến cố lần này đặt ra nhiều câu hỏi về cách thức dung hòa giữa quản lý nhà nước và nhu cầu sinh hoạt tâm linh chính đáng của cộng đồng tôn giáo trong xã hội hiện đại.

Ở bình diện rộng hơn, đây cũng là lời nhắc rằng: tôn giáo, đặc biệt là Phật giáo với tinh thần từ bi và đối thoại luôn cần được tiếp cận bằng sự thấu hiểu, thay vì chỉ nhìn qua lăng kính hành chính hay chính trị.

Tác giả: **Leyla Latypova/**Chuyển ngữ và biên tập: **Thường Nguyên**

Nguồn: themoscowtimes.com